

Jaarverslag integriteit 2021

(corsa 2022000945)

Inleiding

Bestuurlijke integriteit

Goed bestuur is integer bestuur. Daarmee is integriteit niet alleen een verantwoordelijkheid van de individuele politieke ambtsdragers, maar een gezamenlijk belang dat de hele organisatie en het hele bestuur in al zijn geledingen aangaat.

Een belangrijk instrument en hulpmiddel om een open, transparante en integere bestuurs- en organisatiecultuur te realiseren is een gedragscode. De Gemeentewet verplicht de gemeenteraad om voor zichzelf en voor hun bestuurders, een gedragscode vast te stellen. Met heldere regels en afspraken waaraan politieke ambtsdragers houvast hebben. Gemeente Bloemendaal heeft aan deze wettelijke verplichting voldaan door het vaststellen van een gedragscode in 2017.

In de Gedragscode Integriteit 2017 is tevens bepaald dat de gemeenteraad afspraken maakt over de processtappen die worden gevolgd ingeval van een vermoeden van een integriteitschending. De te nemen processtappen bij een integriteitsmelding zijn in het Protocol Integriteitsmeldingen politieke ambtsdragers, gemeente Bloemendaal 2020 vastgelegd. In april 2021 heeft de raad een onafhankelijke Commissie Integriteit ingesteld die de integriteitsmeldingen jegens politieke ambtsdragers onderzoekt.

De burgemeester

De burgemeester heeft de bijzondere taak om de bestuurlijke integriteit van zijn gemeente te bevorderen. Deze verantwoordelijkheid is vanaf 1 februari 2016 wettelijk verankerd in de Gemeentewet. Onder die verantwoordelijkheid valt in ieder geval het in preventieve zin adviseren of coachen, het aankaarten van dilemma's of –in geval van ernstige incidenten– het entameren van onderzoek. Integriteitsproblematiek omtrent politieke ambtsdragers wordt besproken in het seniorenconvent.

Ambtelijke integriteit

Op grond van artikel 4 van de Ambtenarenwet voert het college een integriteitsbeleid dat is gericht op het bevorderen van goed ambtelijk handelen en dat in ieder geval aandacht besteedt aan het bevorderen van integriteitsbewustzijn en aan het voorkomen van misbruik van bevoegdheden, belangenverstrengeling en discriminatie. Concreet betekent dat:

- a. het bevorderen van het integriteitsbewustzijn en het (moreel) verantwoord handelen van medewerkers evenals medewerkers beschermen tegen misstappen door onnodige risico's en verleidingen weg te nemen;
- b. het versterken van het vertrouwen van medewerkers in elkaar;
- c. het versterken van het vertrouwen van de klanten (inwoners, bedrijven);
- d. het borgen van integriteit binnen de gemeente;
- e. zorgen voor een balans tussen het zelfstandig oordelen en handelen van medewerkers, en het voorkomen en zorgvuldig aanpakken van integriteitschendingen.

Waarden en normen

Integriteit is een belangrijk onderdeel van het professioneel functioneren van medewerkers. Dat houdt onder meer in dat handelingen en gedrag in lijn moeten zijn met belangrijke normen en waarden van een organisatie.

Kernbegrippen integriteit

De gemeente kiest voor de volgende kernbegrippen als het gaat om integriteit:

Betrouwbaarheid, onpartijdigheid, transparantie, zorgvuldigheid en dienstbaarheid.

Vertaald naar de werksituatie zijn voorbeelden hiervan: een dienstverlening die in overeenstemming is met deze kernwaarden, hoe om te gaan met eigendommen van de gemeente, activiteiten binnen en buiten diensttijd en het aannemen van geschenken.

Verantwoording 2021

De wettelijke verantwoordingsplicht van goed ambtelijk handelen is opgenomen in artikel 4, lid 4 van de Ambtenarenwet. Onderstaand een overzicht aan de hand van een aantal basisnormen wat in 2021 is ondernomen op gebied van ambtelijke integriteit.

Aandacht voor Integriteit

Basisnorm	Uitvoering
De organisatie verricht vanuit integriteitsoogpunt binnen de organisatie of binnen onderdelen daarvan periodiek onderzoek naar kwetsbare handelingen, functies en processen.	Deze audit wordt jaarlijks uitgevoerd door de controller en door de accountant. Maakt onderdeel uit van de vaste jaarrekeningcontrole.
Het politiek verantwoordelijk orgaan wordt betrokken bij de ontwikkeling en de evaluatie/verantwoording van het integriteitsbeleid	Aan de raad wordt jaarlijks verantwoording afgelegd over het gevoerde integriteitsbeleid.
De organisatie bevordert het integriteitsbewustzijn.	Dit gebeurt onder meer in de gesprekken tussen leidinggevenden en medewerkers over het functioneren van de medewerker. Bij benoeming wordt de ambtseed afgelegd.
Het bevoegd gezag zorgt ervoor dat het integriteitsbeleid onderdeel uitmaakt van het personeelsbeleid.	Er zijn diverse regelingen op het gebied van de integriteit, het maakt onderdeel uit van de gesprekken tussen leidinggevenden en medewerkers, bij werving en selectie wordt er aandacht aan besteed (bijvoorbeeld door het voorleggen van integriteitsdilemma's).
De organisatie neemt maatregelen die misbruik van bevoegdheden, belangenverstrengeling en discriminatie moeten voorkomen.	De gemeente werkt voor meerdere processen met het vier- of zes-ogen principe.

1. Gedragscodes

Basisnorm	Uitvoering
De gedragscode is goed kenbaar voor medewerkers	De gedragscode is via intranet bekendgemaakt en te raadplegen. Bij introductiegesprekken wordt de gedragscode besproken.

2. Onderzoeken bij werving en selectie

<i>Basisnorm</i>	<i>Uitvoering</i>
De organisatie beschikt over procedures in het kader van werving- en selectie waarin aandacht wordt besteed aan integriteit. Deze procedures zien op het controleren van diploma's en getuigschriften, procedures tijdens het sollicitatiegesprek, het controleren van referenties en het hanteren van een verklaring omtrent het gedrag.	De gemeente beschikt over een procedure voor werving en selectie, waarin aandacht wordt besteed aan integriteit. Referenties worden opgevraagd. Een verklaring omtrent het gedrag is een vereiste voor indiensttreding.

3. Het afleggen van de eed of belofte

<i>Basisnorm</i>	<i>Uitvoering</i>
Bij de indiensttreding van medewerkers leggen deze de eed of de belofte af.	Nieuwe medewerkers leggen een ambtseed of -belofte af en inhuurkrachten ondertekenen een integriteitsverklaring.

4. Nevenwerkzaamheden

<i>Basisnorm</i>	<i>Uitvoering</i>
Er is een nadere regeling voor de verplichte melding van nevenwerkzaamheden.	Medewerkers melden nevenwerkzaamheden met een formulier bij hun leidinggevende. Uitgangspunt is dat nevenwerkzaamheden zijn toegestaan, mits zij geen belemmering vormen voor het functioneren van de betreffende medewerker en/of de openbare dienst. Nevenwerkzaamheden die een goede functievervulling belemmeren of het goed functioneren van de gemeente in de weg staan, kunnen verboden worden. Ook kunnen voorwaarden gesteld worden aan het vervullen van de nevenwerkzaamheden. Als bijvoorbeeld nevenwerkzaamheden worden uitgevoerd op tijdstippen die een goede functievervulling in de weg staan, kan de gemeente de medewerker opdragen de nevenwerkzaamheden aan te passen.
De organisatie houdt een geactualiseerd overzicht bij van de gemelde nevenwerkzaamheden.	Nevenfuncties van bestuurders en gemeentesecretaris worden op de website gepubliceerd. Bestuurders dienen jaarlijks hun neveninkomsten op te geven via een webapplicatie aan een door de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties aan te wijzen instantie. De gemeente heeft geen taak in de opgave zelf, wel in de uiteindelijke verrekening.

5. Maatregelen gericht op informatiebescherming

Basisnorm	Uitvoering
De organisatie stelt voorschriften vast over het kennisnemen van of omgaan met vertrouwelijk informatie	Sinds 25 mei 2018 is de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) van toepassing. In het kader van de informatieveiligheid volgen alle medewerkers van de gemeente verplicht de online training iBewustzijn (4 modules en een examen),
Er worden maatregelen getroffen die beogen te voorkomen dat onbevoegde derden vertrouwelijke gegevens kunnen bezitten, raadplegen of beschadigen.	De gemeente Bloemendaal heeft meerdere maatregelen getroffen die erop toezien om te voorkomen dat onbevoegde derden vertrouwelijke gegevens kunnen bezitten, raadplegen of beschadigen. Zo heeft iedereen een eigen account, niet iedereen heeft toegang tot bepaalde gegevens en tot de schijven van de gemeente. Er is sprake van autorisatiebeperking.

6. Relatiegeschenken

Basisnorm	Uitvoering
Voor het aannemen van geschenken of uitnodigingen is een regeling getroffen.	In de gedragscodes zijn regels vastgelegd voor het aannemen van relatiegeschenken. In de gedragscode zijn voorschriften opgenomen hoe medewerkers omgaan met geschenken.
De regeling bevat een meldplicht voor het aannemen van geschenken en uitnodigingen.	Geschenken dienen met een formulier te worden gemeld bij de leidinggevende. Geschenken met een waarde boven € 50,- worden geregistreerd en teruggestuurd naar de afzender. Eens per jaar toetst de ethische commissie (bestaande uit de gemeentesecretaris, manager HRM & Facilitaire Zaken en lid OR) alle meldingen. In 2020 zijn er ambtelijk geen geschenken gemeld.

7. Inkoop- en aanbestedingsprocedure

Basisnorm	Uitvoering
De organisatie stelt een inkoop- een aanbestedingsbeleid vast.	In hoeverre de regeling en Europese wetgeving wordt opgevolgd wordt integraal onderzocht door de VIC (verbijzonderde interne controles) en de Accountant en worden daarbij door st. Rijk geadviseerd.
De regeling bevat richtlijnen voor het aantal aan te vragen offertes en de vastlegging van keuzen voor bepaalde procedures van aanbesteding.	In hoeverre de regeling en Europese wetgeving wordt opgevolgd wordt integraal onderzocht door de VIC (verbijzonderde interne controles) en de Accountant en worden daarbij door st. Rijk geadviseerd.

8. Vertrouwenspersoon voor integriteit

Basisnorm	Uitvoering
Er wordt een vertrouwenspersoon of instantie voor integriteit kwesies aangesteld. De vertrouwenspersoon kan tevens belast zijn met vertrouwensstaken voor discriminatie of seksuele intimidatie	De manager HRM en Facilitaire Zaken is aangewezen als integriteitscoördinator. Hij zorgt voor het coördineren, implementeren en bewaken van het integriteitsbeleid. Er is een interne vertrouwenspersoon, maar ook is er een externe vertrouwenspersoon die kan worden ingeschakeld.

9. Meldingsprocedure bij het vermoeden van een misstand

Basisnorm	Uitvoering
Er is voorzien in een procedure voor de wijze waarop binnen de organisatie vermoedens van aantastingen van de integriteit door de medewerkers kunnen worden aangekaart (klokkenluidersregeling).	Er is een regeling Melden vermoeden misstand. Hierin zijn een interne en externe procedure opgenomen die medewerkers dienen te volgen bij het vermoeden daarvan. Er is een interne vertrouwenspersoon voor de regeling Klokkenluiders. Er is ook een extern meldpunt voor de regeling Klokkenluiders.
De regeling bevat toegang tot een onafhankelijke instantie	In de regeling Melden vermoeden misstand is toegang tot het Huis van de Klokkenluiders als extern meldpunt opgenomen. De melding kan gestuurd worden naar de Commissie klokkenluiders gemeentelijke overheid.
(vermoedens van) integriteitsschendingen door werknemers	Er is een Regeling integriteitsmeldingen ambtenaren. Deze regeling richt zich op de procedure, werkwijze en taakverdeling voor de behandeling van meldingen van (vermoedens van) integriteitsschendingen die gepleegd zijn door werknemers.

Aantallen klachten en meldingen

Deze rapportage heeft betrekking op zowel klachten over ongewenst gedrag als meldingen over vermoedens van misstanden of integriteitsschendingen.

De klachten over ongewenst gedrag betreffen gedragingen zoals pesten, bedreiging, discriminatie, intimidatie en misdragingen. Vaak is de melder dan zelf slachtoffer van het onheuse gedrag. Bij een melding van een vermoeden van een misstand of onregelmatigheid gaat het niet om het gegeven dat de melder persoonlijk onrecht is aangedaan maar het feit dat door de gedragingen het organisatiebelang (ernstig) wordt aangetast en/of schadelijk is voor het imago van de gemeente.

Ongewenst gedrag

Werknemers die hulp en advies nodig hebben over ongewenst gedrag kunnen in eerste instantie terecht bij de vertrouwenspersoon. De vertrouwenspersoon gaat na of een oplossing in informele sfeer mogelijk is en kan de werknemer informeren over andere mogelijkheden en hem/haar daarin begeleiden. De procedure is neergelegd in de 'Regeling Vertrouwenspersoon ongewenst gedrag'. De vertrouwenspersoon heeft drie gevallen van ongewenst gedrag geregistreerd. Dit heeft niet geleid tot formele klachten. Formele klachten over ongewenst gedrag worden onderzocht door de Landelijke Klachtencommissie Ongewenst Gedrag voor de decentrale overheid en brengt daarover

advies uit aan het bevoegd gezag. De commissie brengt jaarlijks een verslag uit en publiceert dit op de website van de VNG.

Het Bureau Discriminatiezaken Kennemerland berichtte het college op 31 mei 2021 een discriminatiemelding te hebben ontvangen van een raadslid jegens het college van burgemeester en wethouders. Voor Bureau Discriminatiezaken heeft de melding te weinig feitelijke aanknopingspunten opgeleverd die discriminatie doet vermoeden door het College van B&W gemeente Bloemendaal. De procedure is gestaakt.

Misstanden

Meldingen over misstanden worden onderzocht door de gemeentesecretaris. Een werknemer kan een vermoeden van een misstand onder voorwaarden ook direct extern melden bij de afdeling onderzoek van het Huis voor klokkenluiders of een andere daartoe bevoegde instantie. De 'Regeling vermoeden misstand Bloemendaal en Heemstede' is van toepassing.

In totaal zijn er in 2021 geen meldingen van misstanden geregistreerd.

Integriteitsmeldingen over werknemers

Integriteitsmeldingen ingediend door personen – anders dan werknemers – over werknemers van Bloemendaal worden behandeld volgens de 'Regeling integriteitsmeldingen ambtenaren Bloemendaal en Heemstede 2019'. Indien een werknemer vermoedt dat een collega integriteitsnormen heeft geschonden, dan wordt deze melding conform de Regeling melden vermoeden misstand Bloemendaal en Heemstede behandeld.

In totaal zijn er in 2021 **2 integriteitsmeldingen** over werknemers ingediend. Beide meldingen zijn afgehandeld, waarbij is geconcludeerd dat er geen sprake was van een integriteitsschending door de betreffende ambtenaren.

Tabel 1 Integriteitsmeldingen ambtenaren 2021

	Aard van de melding	Stand van zaken	Uitkomst onderzoek
1	Vermoedelijk onzorgvuldig omgaan met vertrouwelijke informatie/schending privacyregels	Afgehandeld	Geen integriteitsschending. De melding is disproportioneel.
2	Vermoedelijk onzorgvuldig omgaan met vertrouwelijke informatie/schending privacyregels	Afgehandeld	Geen integriteitsschending. De melding is disproportioneel.

Integriteitsmeldingen over politieke ambtsdragers

Integriteitsmeldingen over politieke ambtsdragers worden behandeld conform het 'Protocol Integriteitsmeldingen politieke ambtsdragers gemeente Bloemendaal 2020'. De commissie Integriteit is door de raad ingesteld om onderzoek te doen naar een ingediende Integriteitsmelding. De burgemeester coördineert het onderzoeksproces.

In 2021 zijn in totaal **13 integriteitsmeldingen** over politieke ambtsdragers ingediend. Van deze meldingen is één melding door de raad afgehandeld, waarbij is geconcludeerd dat er geen sprake is geweest van een integriteitsschending door de betreffende politieke ambtsdrager. Eén melding is niet in behandeling genomen, omdat het een herhaling betrof van een eerder ingediende (en in reeds in behandeling zijnde) integriteitsmelding. De overige 11 meldingen waren op 31 december 2021 nog in behandeling bij de commissie Integriteit.

Tabel 2 integriteitsmeldingen politieke ambtsdragers 2021

	Aard van de melding	Stand van zaken	Uitkomst onderzoek
1	Vermeend schenden informatieplicht	In behandeling*	-
2	Vermoedelijk onzorgvuldig omgaan met vertrouwelijke informatie/schending privacyregels	In behandeling	-
3	Vermoedelijk onzorgvuldig omgaan met vertrouwelijke informatie/schending privacyregels	In behandeling	-
4	Mogelijke willekeur en belangenbevoordeling (netwerkcorruptie)	Afgehandeld	Geen integriteitsschending
5	Vermoedelijke schending integriteitsnormen tijdens raadsvergadering	In behandeling*	-
6	Vermoedelijk belangenverstremming bij behandeling integriteitsmelding jegens ambtenaar	In behandeling	-
7	Vermoedelijk verboden handelen als raadslid	In behandeling	-
8	Vermoedelijke schending geheimhouding	In behandeling	-
9	vermoedelijke schending geheimhouding	In behandeling	-
10	Vermoedelijk onzorgvuldig omgaan met vertrouwelijke informatie	In behandeling	-
11	Vermoedelijk schenden informatieplicht	In behandeling*	-
12	Vermoedelijke schending integriteitsnormen bij verkoop gymzaal	Niet in behandeling genomen; herhaalde melding*	-
13	Vermoedelijke schending vertrouwelijkheid	In behandeling	-

* inmiddels afgehandeld in de raadsvergadering van 10 maart 2022: geen sprake van integriteitsschendingen

In 2021 zijn er ook 10 meldingen over politieke ambtsdragers afgehandeld die in voorgaande jaren waren ingediend. In alle gevallen is geconcludeerd dat er geen sprake is geweest van een integriteitsschending door de betreffende politieke ambtsdragers. Eén van deze meldingen was overigens al afgehandeld, maar is op verzoek van raadsleden alsnog voorgelegd aan de commissie Integriteit.

In 2021 zijn er 21 meldingen, ingediend in voorgaande jaren, door de melder ingetrokken. In onderstaande tabel staat de stand van zaken op 31 december 2021 van de integriteitsmeldingen ingediend in de jaren 2018 t/m 2020

Tabel 3 integriteitsmeldingen ingediend in 2018 t/m 2020

Aantal meldingen	Gericht tegen	Aantal ingetrokken	Aantal in behandeling	Aantal afgehandeld door raad	Aantal afgehandeld overig
2018					
6	Ambtenaren	0	0	n.v.t.	6
7	Politieke ambtsdragers	1	1	2	3
3	Meervoudig*	1	1	0	1
2	onduidelijk	0	0	0	2
2019					
41	Ambtenaren	4	0	0	37
43	Politieke ambtsdragers	3	0	34	6
19	meervoudig	8	0	9	2
3	onduidelijk	3	0	0	0
2020					
0	Ambtenaren	0	0	0	0
15	Politieke ambtsdragers	1	4*	8	2
TOTAAL		21	6	53	59

* inmiddels is één melding afgehandeld in de raadsvergadering van 10 maart 2022: geen sprake van integriteitsschending